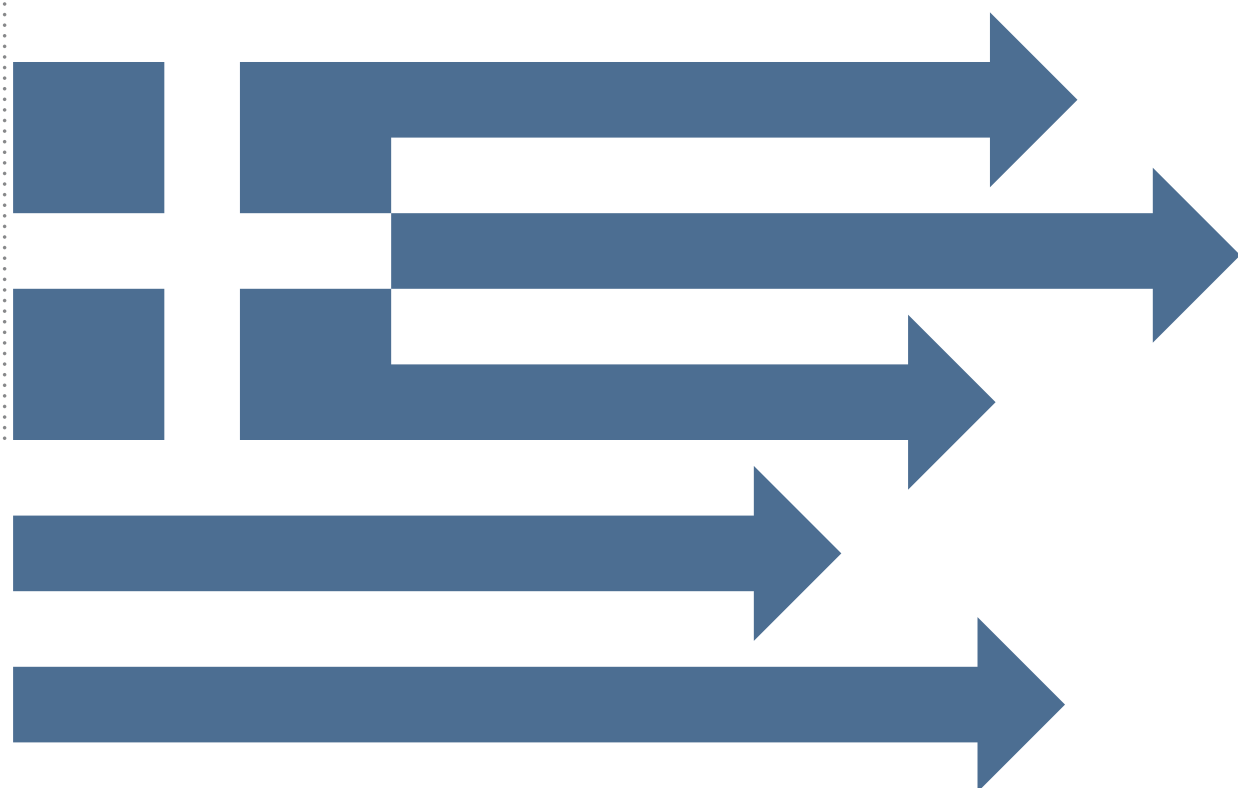

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΕΣΣΑΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΕΙ Η ΧΩΡΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΑ ΒΡΟΥΜΕ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ, Θεόδωρος Φέσσας, μιλάει για την τελευταία ευκαιρία της Ελλάδας και θέτει το πλαίσιο επιστροφής της χώρας στην ανάπτυξη.

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ

η χώρα να πραγματοποιήσει τη μεγάλη υπέρβαση προκειμένου να πετύχει τη φυγή προς τα εμπρός και την οριστική έξοδο από την κρίση υπογραμμίζει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ), Θεόδωρος Φέσσας. Μιλώντας στο *Fortune*, εμφανίζεται αισιόδοξος για τις δυνατότητες ανάκαμψης της Ελλάδας, αρκεί η πραγματική οικονομία να μπορέσει να δουλέψει σε συνθήκες κανονικότητας και το πολιτικό σύστημα να συναινέσει στην υλοποίηση των αναγκών μεταρρυθμίσεων. «Πρέπει να αφήσουμε πίσω μας την αβεβαιότητα, την αστάθεια και το πολιτικό ρίσκο που μας καθήλωσαν για μεγάλο διάστημα και να εργαστούμε για την κοινωνική και οικονομική επανεκκίνηση της χώρας μας, με γενναίες τομές και μεταρρυθμίσεις στους θεσμούς, στο επιχειρηματικό περιβάλλον και το παραγωγικό πρότυπό μας» υπογραμμίζει ο πρόεδρος του ΣΕΒ.

Την τελευταία επταετία, η Ελλάδα έχει δοκιμαστεί σκληρά από τις επιπτώσεις μιας κρίσης που δεν έχει προηγούμενο σε καιρό ειρήνης. Την περίοδο 2008-2015 το ΑΕΠ έχει μειωθεί πάνω από 25%, η ανεργία υπερβαίνει το 26%, οι επενδύσεις υποχωρούν σε ποσοστό άνω του 70%, ενώ το Χρηματιστήριο Αθηνών καταγράφει απώλειες τη τάξης του 60%. Η εικόνα της ελληνικής οικονομίας παραπέμπει σε μια καταστροφή άνευ προηγούμενου. Πώς μπορεί να ανατραπεί αυτή η κατάσταση;

Όπως σημειώνει ο πρόεδρος του ΣΕΒ, έχουμε μόνο μία επιλογή: να κοιτάζουμε μπροστά και να αφήσουμε την οικονομία και τις επιχειρήσεις να κάνουν απερίσπαστα τη δουλειά τους. «Η επιστροφή της χώρας και της οικονομίας σε συνθήκες κανονικότητας είναι η άμεση πρόκληση στην οποία πρέπει να ανταποκριθεί η κυβέρνηση. Στην κατεύθυνση αυτή, κομβικής σημασίας είναι να εξασφαλιστεί γρήγορα η θετική αξιολόγηση του προγράμματος, μέσω της υλοποίησης της συμφωνίας. Μια θετική αξιολόγηση θα σηματοδοτήσει την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να υλοποιήσει τη συμφωνία και θα αποτελέσει ένα μεγάλο βήμα για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης προς τη χώρα και τις προοπτικές της».

Δύο από τους βασικούς λόγους που υποδαύλισαν την οικονομική κρίση ήταν η πολιτική αστάθεια και η αβεβαιότητα. Ο Θεόδωρος Φέσσας σημειώνει ότι, μετά τις εκλογές του περασμένου Σεπτεμβρίου, η χώρα φαίνεται ότι εισέρχεται σε μια περίοδο ομαλότητας. «Είναι σημαντικό γεγονός ότι τα κόμματα που τάσσονται υπέρ της συμφωνίας και της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας έλαβαν πάνω από το 80% των ψήφων, εκλέγοντας στο Κοινοβούλιο 260 βουλευτές, σε σύνολο 300. Με το αποτέλεσμα διαμορφώνονται συνθήκες συναίνεσης, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και τη γρήγορη εφαρμογή της νέας συμφωνίας».

Εκτιμά δε ότι η νέα κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ANEA έχει πλήρη επίγνωση των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στη συμφωνία και την ανάγκη για αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων όπως έχουν

«ΔΕΔΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΜΑΖΙΚΗ ΕΙΣΡΟΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ. ΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ».

συμφωνηθεί με τους εταίρους μας. «Στο τέλος της ημέρας ασφαλώς όλα θα εξαρτηθούν από την αποτελεσματικότητα και την ικανότητα της κυβέρνησης να προχωρήσει στην υλοποίηση των συμφωνηθέντων». Σε αντίθετη περίπτωση, σημειώνει ο Θεόδωρος Φέσσας, αν δηλαδή η κυβέρνηση εγκλωβιστεί σε μια κατάσταση εσωστρέφειας και παρασυρθεί από λογικές επαναδιαπραγμάτευσης, τότε υπάρχει μεγάλος κίνδυνος όχι απλά να χαθεί και το 2016 αλλά να ενεργοποιηθεί μια εξαιρετικά αρνητική αλληλουχία γεγονότων για τη χώρα.

«ΕΠΕΙΓΕΙ Η ΑΡΣΗ ΤΩΝ CAPITAL CONTROLS»

Το τραπεζικό σύστημα βρέθηκε στη δίνη του κυκλώνα. Από το τέλος του 2008 οι καταθέσεις μειώθηκαν κατά περίπου 110 δισ. ευρώ, ενώ η παρατεταμένη διαπραγμάτευση τους προηγούμενους μήνες πυροδότησε νέο κύμα εκροών καταθέσεων, το οποίο οδήγησε τελικά στην επιβολή κεφαλαιακών περιορισμών. Η επιβολή των capital controls προκάλεσε «σοκ και δέος» στη χώρα, προκαλώντας τεράστια προβλήματα στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Παράλληλα, η αβεβαιότητα οδήγησε στην περαιτέρω επιδείνωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που πλέον αγγίζουν τα 100 δισ. ευρώ. Ο Θεόδωρος Φέσσας υπογραμμίζει με έμφαση ότι η άρση των περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα. Όπως εξηγεί, η ελληνική οικονομία εισάγει αγαθά αξίας περίπου 40 δισ. ευρώ ετησίως, που δεν αφορούν μόνο καταναλωτικές ανάγκες, αλλά και πρώτες ύλες και ενδιάμεσα προϊόντα, τα οποία είναι απαραίτητα στην παραγωγική διαδικασία. Σχεδόν όλες οι εξαγωγικές επιχειρήσεις αγοράζουν πρώτες, βοηθητικές ύλες και υλικά συσκευασίας από το εξωτερικό, δίχως τα οποία αδυνατούν να λειτουργήσουν. Η επιβολή των περιορισμών έχει προκαλέσει «έμφραγμα» στη λειτουργία τους. «Όσο ταχύτερα αποσυρθούν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων και επανέλθουμε σε κανονική ροή χρηματοδότησης, τόσο γρηγορότερα η ελληνική οικονομία και οι επιχειρήσεις θα καταφέρουν να σταθούν στα πόδια τους» επισημαίνει.

Μαζί με την άρση των περιορισμών, σημειώνει, θα πρέπει να αποκατασταθεί ο χρηματοδοτικός ρόλος των τραπεζών στην οικονομία, ζήτημα που εξαρτάται από την αποτελεσματική αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Ωστόσο, και τα δύο αυτά θέματα συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του προγράμματος και την εξασφάλιση θετικής αξιολόγησης από τους θεσμούς. Ο πρόεδρος του ΣΕΒ τονίζει ότι, αν η κυβέρνηση προχωρήσει με γρήγορα και αποφασιστικά βήματα, τότε θα μεταδώσει ένα ισχυρό μήνυμα προς την επενδυτική κοινότητα. «Η συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών αποτέλεσε μια ισχυρή ψήφο εμπιστοσύνης όχι μόνο για τις τράπεζες, αλλά ευρύτερα για την ελληνική οικονομία». Η επιτυχής ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης αποτελεί προϋπόθεση για την άρση των κεφαλαιακών ελέγχων, «που επείγει για τον κόσμο των επιχειρήσεων».

«ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ...»

Σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις και τις προτεραιότητες που πρέπει να θεθούν για την επανεκκίνηση της οικονομίας, ο Θεόδωρος Φέσσας τονίζει ότι εξαιρετικά κρίσιμης σημασίας θα είναι και η αξιολόγηση του προγράμματος τον προσεχή Μάρτιο ή Απρίλιο. «Μια δεύτερη θετική αξιολόγηση θα επιβεβαιώσει και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη προς την Ελλάδα και την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις και να πετύχει την οριστική έξοδο από την κρίση. Αυτό μπορεί να πυροδοτήσει ένα θετικό ντόμινο, που θα επιταχύνει τη ροή επενδύσεων και θα επαναφέρει τη χώρα σε ανοδική πορεία».

Μαζί με την υλοποίηση του προγράμματος η κυβέρνηση πρέπει να κινηθεί αποφασιστικά στην δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για την προσέλκυση επενδύσεων. Ο πρόεδρος του ΣΕΒ τονίζει ότι με την ανεργία στο 26% και μετά από μια πολυετή περίοδο αποεπένδυσης η προσέλκυση επενδύσεων είναι το μέγα ζητούμενο. «Πρέπει να πραγματοποιήσουμε ένα μεγάλο επενδυτικό άλμα. Δεδομένης της ανεπάρκειας των εγχώριων αποταμιευτικών πόρων, απαιτείται μαζική εισροή επενδυτικών κεφαλαίων από το εξωτερικό. Οι άνεργοι δεν μπορούν να περιμένουν». Για να διατηρήσουμε το σημερινό επίπεδο ευημερίας της χώρας θα πρέπει την επόμενη επταετία να πραγματοποιηθούν περίπου διπλάσιες επενδύσεις από όσες γίνονται τώρα κάθε χρόνο. Χονδρικά χρειαζόμαστε 15 δισ. ετησίως περισσότερα απ' ό,τι επενδύουμε σήμερα· δηλαδή, πρέπει να υλοποιηθούν επιπλέον επενδύσεις 105 δισ. ευρώ στην επταετία, όταν το πακέτο Γιούνκερ δεν υπερβαίνει τα 35 δισ. «Αν θέλουμε να βελτιώσουμε την κατάσταση στη χώρα και κατ' επέκταση τη ζωή μας, θα πρέπει να φέρουμε στην Ελλάδα πολύ μεγαλύτερες επενδύσεις. Το πολιτικό σύστημα πρέπει να ανταποκριθεί άμεσα στις εκκλήσεις της αγοράς για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες ώστε οι επενδυτές να τοποθετήσουν κεφάλαια στη χώρα μας. Μόνον έτσι θα αφήσουμε την κρίση πίσω μας». Αυτή τη στιγμή υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από ξένους αλλά και Έλληνες επενδυτές στους τομείς του τουρισμού, της ενέργειας, της επεξεργασίας τροφίμων, της μεταλλουργίας, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και των logistics. «Ωστόσο, η αβεβαιότητα, η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τη χώρα και, κυρίως, η ανεπάρκεια του κρατικού μηχανισμού, αποτρέπει τις επενδύσεις που τόσο χρειάζεται η χώρα».

«ΝΑ ΤΑ ΒΡΟΥΜΕ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ...»

Και η επόμενη ημέρα; Μπορεί η Ελλάδα να επιστρέψει σε ανάπτυξη το 2016; Ο Θεόδωρος Φέσσας εμφανίζεται αισιόδοξος. «Οφείλουμε να είμαστε αισιόδοξοι, καθώς η Ελλάδα έχει μόνο μία επιλογή: να προχωρήσει μπροστά και να αφήσει την κρίση πίσω. Δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για καθυστερήσεις, για πισωγυρίσματα, για ατέρμονες συζητήσεις και αντιπαλότητες. Βρισκόμαστε σε ένα σημείο όπου είτε θα προχωρήσουμε αποφασιστικά στην υλοποίηση της συμφωνίας και των μεταρρυθμίσεων που θα ενεργοποιήσουν ένα ντόμινο θετικών εξελίξεων είτε θα παγιδευτούμε σε καθυστερήσεις και εσωστρέφεια, με κίνδυνο η χώρα να διολισθήσει σε μη αναστρέψιμες καταστάσεις. Αρκούν μερικοί μήνες για να καταστρέψουν κόπους και θυσιές ετών». «Η φυγή προς τα εμπρός, ωστόσο, δεν είναι κάτι αφηρημένο ή θεωρητικό. Απαιτεί συλλογική δουλειά, υπερκομματική λογική, συναίνεση και ουσιαστικό κοινωνικό διάλογο. Αυτή τη στιγμή έχουμε άλλη μια ευκαιρία, την τελευταία που μας δίνεται, να ορθοποδήσουμε και να βρούμε επιτέλους από το επικίνδυνο σπιράλ της ύφεσης που απειλεί να μετατρέψει τη χώρα σε μια οικονομική και κοινωνική έρημο. Για να στεριώσουν οι μεταρρυθμίσεις, να περάσουμε σε μια νέα αναπτυξιακή πολιτική, να προσελκύσουμε επενδύσεις και να εκσυγχρονίσουμε το επιχειρηματικό περιβάλλον, χρειάζεται πρώτα να τα βρούμε μεταξύ μας». ■